

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Майор Полгрейв розповідає

— А скільки ми чуємо балачок про Кенію, — сказав майор Полгрейв. — Кожен, кому не ліньки, ладний базікати нісенітниці про ту країну. А я прожив там чотирнадцять років життя — і то були чи не найкращі мої роки!

Стара міс Марпл нахилила голову. То був лагідний жест чемної уваги. Поки майор Полгрейв бомбардував її досить занудними спогадами про своє нецікаве життя, міс Марпл спокійно віддавалася власним думкам. До таких банальних ситуацій вона давно звикла. У тих розповідях ішлося тільки про різні місцевості. У минулому розповідали переважно про Індію. Майори, полковники, генерали — одна й та сама послідовність слів: Симла, носії, тигри, Чота-Газрі, Тифін, Кітмагарс і так далі. У майора Полгрейва термінологія була трохи іншою. Сафарі. Кікую. Слони. Суахілі. Але конструкція розмови нічим не відрізнялася. Старий чоловік мав потребу в слухачах, щоб розбудити в пам'яті дні, коли він був щасливий. Ті дні, коли його спина була прямою, зір — гострий, а слух — бездоганний. Деякі з тих балакунів досі були гарними старими солдатами, інші втратили будь-яку привабливість. І майор Полгрейв належав до другої категорії — червонопикий, зі скляним оком, схожий на опудало жаби.

Проте Міс Марпл ставилася до всіх старих вояків з однаковою лагідною доброзичливістю. Вона вдавала, ніби уважно слухає, вряди-годи киваючи головою, думаючи про щось своє й милуючись красою навколишнього краєвиду — в цьому випадку бездонною блакиттю Карибського моря.

«Який він усе ж таки милий, мій любий Реймонд, — із глибокою вдячністю думала вона, — такий милий і такий добрий...» Чому він так щиро турбується про стару тітку, вона ніяк не могла зрозуміти. Почуття обов'язку, можливо, почуття родини? А може, він і справді так глибоко її любить...

Загалом вона не мала підстав сумніватися, що він таки її любить — він завжди її любив, і ця любов завдавала їй чимало клопоту. Він докладав неабияких зусиль, щоб вона не відставала від життя. Надсилав книжки, щоб вона їх читала. Сучасні романи. Читати їх було для неї тяжким обов'язком — адже в них розповідається про таких неприємних людей, що так дивно поведуться й навіть не вміють утішатися життям. «Секс» — це слово навіть не згадували в молоді роки міс Марпл; але його вистачало — хоч про нього так багато й не говорили — і втішалися ним значно більше, ніж тепер, чи принаймні так їй здається. Хоч його зазвичай і називали Гріхом, але вона не могла позбутися враження, що він був тоді набагато приємнішим, ніж сьогодні, коли перетворився на щось, подібне до Обов'язку.

На мить її погляд ковзнув по книжці, що лежала в неї на колінах, розгорнута на сторінці двадцять третій, до

якої вона все ж таки змогла добутися — а читати далі її, либонь, не примусить ніяка сила!

«Ти хочеш сказати, що взагалі не маєш ніякого сексуального досвіду? — недовірливо запитав молодик. — У дев'ятнадцять років? Такого просто не може бути. Це надто важливо».

Дівчина сумно похнюпилася, її пряме масне волосся впало їй на обличчя.

«Я знаю, — прошепотіла вона. — Я знаю».

Він подивився на неї — заляпана жиром блузка-джерси, босі ноги, брудні нігті на ногах, гострий запах поту... Він не міг збагнути, чому вона здавалася йому такою збіса принадною.

Міс Марпл також не могла цього збагнути! Подумати тільки! Секс їм накидають, наче ліки, що тонізують організм! Бідолашна молодь...

— Моя люба тітко Джейн, чому ви занурюєте голову в пісок, наче старий привабливий страус? По шию закопалися у ваше ідилічне старе життя. *Справжнє життя* — ось до чого слід прагнути!

Так говорив Реймонд, і його тітка Джейн розгублено погоджувалася, вона боялася, що й справді її погляди на світ надто старомодні.

Хоч реальне сільське життя було далеким від ідилічного. Люди, схожі на Реймонда, нічого в ньому не розуміли. Виконуючи свої обов'язки на сільській парафії, міс Марпл здобула досить повне знання фактів сільського

життя. Вона не мала бажання говорити про них, а ще менше — писати, але вона їх знала! Тут вистачало сексу — природного й неприродного. Згвалтування, інцест, збочення всіх видів і різновидів. (Тут траплялося таке, про що розумні молодики з Оксфорда, які пишуть книжки, навіть не чули.)

Міс Марпл повернулася думками до Карибського моря й підхопила нитку розмови, яку розмотував майор Полгрейв...

— Ви здобули там цікавий досвід, — сказала вона підбадьорливо. — Надзвичайно цікавий.

— Я міг би розповісти вам значно більше. Проте деякі факти не призначаються для вух леді...

Тривалий досвід підказав міс Марпл, як треба поводитися в цій ситуації. Вона скромно опустила вії, і майор Полгрейв продовжив свою очищену від бруталних подробиць розповідь про звичаї племен, а міс Марпл змогла повернутися думками до свого улюбленого небожа.

Реймонд Вест був успішним письменником-романістом, збив собі чималий статок і робив усе від нього залежне, щоб полегшити життя своїй літній тітоньці. Минулої зими вона тяжко захворіла на запалення легенів, і лікарі порадили їй тривале перебування на сонці. З прихильною йому щедрістю Реймонд запропонував тітці подорож до Вест-Індії. Міс Марпл хотіла було відмовитися — її лякали висока ціна, велика відстань, труднощі подорожі, необхідність покинути свій будинок у Сент-Мері-Мід. Проте Реймонд зумів залагодити всі проблеми. Його друг, який писав книжку, хотів пожити на селі,

у тихому місці. «Він догляне за будинком. Він любить вести домашнє господарство. Як і всі гомики. Тобто...»

Він замовк, трохи збентежившись, — проте навіть його люба стара тітка Джейн, безперечно, чула про гомиків.

Він залагодив і наступні проблеми. Подорожувати сьогодні було легко. Вона полетить літаком — їхній друг Діана Горокс летить до Тринідаду й проведе тітку Джейн аж туди, а на Сент-Оноре вона оселиться в готелі «Золота Пальма», де хазяйнують Сендерсони. Найприємніше подружжя у світі. Вони доглянуть за нею. Він напише їм негайно.

Та сталося так, що Сендерсони повернулися до Англії. Але їхні наступники Кендели повелися по-дружньому й запевнили Реймонда, що його тітка не матиме жодних проблем. На випадок чого на острові був дуже добрий лікар, і вони особисто не спустакатимуть із неї очей та подбають про її комфорт.

І вони дотримали свого слова. Молі Кендел, гарненька білявка років двадцяти, завжди перебувала в пречудовому гуморі. Вона тепло привітала стару леді й доклала всіх зусиль, щоб забезпечити їй добрий комфорт. Тім Кендел, її чоловік, худий, темноволосий, років тридцяти, також був утіленням самої доброти.

Отож міс Марпл опинилася далеко від суворого англійського клімату, у затишному власному бунгало з усміхненими вест-індійськими дівчатами, що обслуговували її, Тім Кендел завжди зустрів її в ідальні й відпускав жарти на тему сьогоднішнього меню, а коли їй

хотілося, вона йшла стежкою, яка приводила її від бунгало на берег моря та пляж, де вона сиділа в зручному плетену кріслі й дивилася на тих, хто купався. Вона навіть мала товариство з кількох літніх курортників: старий містер Рейфаел, доктор Грем, канонік Прескот і його сестра та її нинішній кавалер майор Полгрейв.

Чого ще треба старій дамі?

Але вона не була такою задоволеною, якою мала б бути, і десь у глибині душі міс Марпл почувала себе в цьому винною.

Тут було гарно й тепло, і дуже добре для її ревматизму, чудові краєвиди — хоч, мабуть, трохи одноманітні. Забагато пальмових дерев. І щодня одне й те саме — тут нічого не відбувалося. Не те, що в Сент-Мері-Мід, де без прикметних подій не минало жодного дня. Якось її небіж порівняв життя в Сент-Мері-Мід із піною на поверхні ставка, а вона обурено відповіла йому, що якби цю піну розмазати по склу, то під мікроскопом там можна було б побачити бурхливе життя. Атож, у Сент-Мері-Мід і справді завжди щось відбувалося. Інцидент за інцидентом блискавично виникали в пам'яті міс Марпл: помилка, якої місис Лінет припустилася, готуючи собі мікстуру від кашлю, дивна поведінка молодого Полгейта, випадок із матір'ю Джорджі Вуда, коли та вирішила провідати сина (але чи справді та жінка була його матір'ю?), справжня причина сварки між Джо Арденом і його дружиною. Так багато цікавих людських проблем, які давали поживу для нескінченних приемних роздумів про сутність життя. От якби

знайшлося що-небудь і тут — ну, щось таке, у що вона з приємністю могла б устроїти зуби.

Вона стрепенулася, до неї раптом дійшло, що майор Полгрейв покинув Кенію й перескочив до кордону з провінцією Трансвааль у Південній Африці, розповідаючи про те, як служив там молодшим офіцером. Саме в цю мить він запитував її з великою щирістю в голосі:

— Хіба ви зі мною не згодні?

Тривала практика допомогла міс Марпл не розгубитися й відповісти на запитання, якого вона не чула:

— Я не переконана в тому, що маю достатній досвід, аби про це судити. Боюся, я жила надто усамітненим життям.

— І це добре, моя люба леді, це добре! — галантно вигукнув майор Полгрейв.

— А ваше життя було таким розмаїтим, — провадила міс Марпл, сповнена рішучості залагодити свою прикру неухважність.

— Атож, — поблажливо погодився майор Полгрейв. — Можна сказати, цікаве було життя. — Він озирнувся навколо себе оцінливим поглядом. — Гарний тут краєвид.

— Тут і справді гарно, — сказала міс Марпл і вже була неспроможна зупинити себе. — Але чи трапляється тут щось коли-небудь?

Майор Полгрейв здивовано витріщився на неї.

— Аякже. Скандалів і тут вистачає. Знаєте, я міг би вам розповісти...